

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa Ł.M.

przeciwko R.K.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 24 czerwca 2025 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu

z dnia 15 lutego 2024 r., sygn. akt IV Pa 21/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od Ł.M. na rzecz R.K. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z ustawowymi odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c.

UZASADNIENIE

Ł.M. pozwem wniesionym w dniu 7 grudnia 2022 r., skierowanym przeciwko R.K., domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 17.820 zł tytułem niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę, wnosząc także o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania.

Sąd Rejonowy w Ostródzie, wyrokiem z dnia 29 marca 2023 r., zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 17.820 zł tytułem odszkodowania w związku z niezgodnym z prawem rozwiązaniem z pracownikiem umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia.

Sąd Okręgowy w Elblągu, wyrokiem z dnia 15 lutego 2024 r., zmienił zaskarżony przez pozwanego wyrok Sądu Rejonowego i oddalił powództwo.

W sprawie ustalono, że w dniu 18 lipca 2022 r. Ł.M. otrzymał od pracodawcy R.K. wypowiedzenie umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano likwidację stanowiska pracy. Ł.M. otrzymał od pracodawcy odprawę w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia z tytułu rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników.

Sąd Okręgowy wskazał, że Sąd Rejonowy niezasadnie przyjął, że powód zachował siedmiodniowy termin na złożenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę (art. 265 § 2 k.p.). Sąd podkreślił, że powód w pierwszej połowie listopada 2022 r. powziął informację, że na jego miejsce została zatrudniona inna osoba i - odmiennie niż Sąd Rejonowy - ocenił, że informacja ta nie wymagała szczególnej weryfikacji. Dlatego, zdaniem Sądu Okręgowego, siedmiodniowy termin na złożenie wniosku o przywrócenie terminu do złożenia odwołania od niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę rozpoczął bieg 16 listopada 2022 r. Powód, wnosząc powództwo 7 grudnia 2022 r., uchybił temu terminowi. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy uznał, że powództwo należało oddalić.

W skardze kasacyjnej do powyższego wyroku powód zarzucił:

1. naruszenie przepisu postępowania - art. 367 § 3 k.p.c., polegające na rozpoznaniu apelacji w składzie jednego sędziego, zamiast w składzie trzech sędziów, którzy zostali wyznaczeni do rozpoznania apelacji zarządzeniem prezesa Sądu z dnia 24 lipca 2023 r., co skutkowało nieważnością postępowania, o jakiej mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c.;

2. naruszenie prawa materialnego art. 265 § 1 k.p. *a contrario*, przez niewłaściwe zastosowanie przez Sąd Okręgowy w Elblągu art. 265 § 1 k.p. *a contrario* i przyjęcie, że próba bezwzględnego i jednoznacznego ustalenia przez powoda, czy doszło do fikcyjnej likwidacji stanowiska pracy (stanowiącej przyczynę wypowiedzenia mu stosunku pracy), stanowi zawinione uchybienie terminowi do złożenia odwołania do sądu pracy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Stwierdził, że przed Sądem drugiej instancji doszło do nieważności postępowania na skutek samoistnej zmiany składu orzekającego, bez uprzedniej zmiany zarządzenia prezesa Sądu Okręgowego w tym zakresie, a i to wymagałoby uzasadnienia, dlaczego sprawa raz uznana za „szczególnie zawiłą lub precedensową”, miałaby utracić taki charakter. W ocenie skarżącego, nie ma przy tym znaczenia, że art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.; dalej ustawa covidowa) został uchylony, bowiem zarządzenie prezesa Sądu — o wyznaczeniu składu trzech sędziów — nie zostało uchylone, a podstawa materialnoprawna pozostała ta sama, tyle że opisana w innym przepisie (art. 367 § 3 k.p.c.).

Ponadto, w jego ocenie, w sprawie występują istotne zagadnienia prawne:

1. czy prowadzenie przez pracownika szczegółowej weryfikacji okoliczności, które mają bezwzględnie potwierdzać nieprawdziwość (pozorność) przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę w postaci likwidacji stanowiska pracy, może stanowić zawinione przez pracownika uchybienie terminu do wniesienia odwołania do sądu pracy, o jakim mowa w art. 265 § 1 k.p. *a contrario*,

2. czy zarządzenie przez prezesa sądu rozpoznania apelacji przez skład trzyosobowy zezwala na rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego (wskutek zmiany stanu prawnego), bez uprzedniego uchylenia tegoż zarządzenia, mimo że ustawowe przesłanki do wydania takiego zarządzenia przez prezesa sądu nie zostały zmienione i „nadal znajdują swoją podstawę materialnoprawną w treści art. 367 § 3 k.p.c.”.

Pozwany, w odpowiedzi na skargę, wniósł o wydanie przez Sąd Najwyższy postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przytoczone przez skarżącego okoliczności wskazują na konieczność oceny ważności postępowania przed Sądem drugiej instancji (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) i to zarówno w kontekście nieważności postępowania, jak i sformułowanego zagadnienia prawnego.

Ustawą covidową, w wersji obowiązującej od 3 lipca 2021 r. (por. art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1090), postanowiono, że w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach rozpoznawanych według przepisów k.p.c. w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników; prezes sądu mógł zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeśli uznał to za wskazane ze względu na szczególną zawilgość sprawy lub precedensowy jej charakter (art. 15z¹ ust. 1 pkt 4 ustawy covidowej).

Z dniem 28 września 2023 r. nastąpiła zmiana stanu prawnego i ustawą z dnia 7 lipca 2023 r., o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1860; dalej ustawa z dnia 7 lipca 2023 r.) znowelizowano między innymi przepisy dotyczące składów sądów drugiej instancji rozpoznających apelację, dodając także art. 367¹, w którego § 3 ustanowiono, że ilekroć ustawa przewiduje, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego, prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy. W tym zakresie ustawa ta weszła w życie 28 września 2023 r. (art. 1 pkt 15 i 16 w związku z art. 40 i art. 32 ust. 1 tej ustawy). W kontekście wskazanej w apelacji wartości przedmiotu

zaskarżenia i charakteru sprawy, do jej rozpoznania w drugiej instancji był właściwy skład jednoosobowy (art. 367¹ k.p.c.).

Zarządzenie prezesa Sądu Okręgowego z dnia 24 lipca 2023 r. o rozpoznaniu sprawy w drugiej instancji w składzie trzech sędziów zawodowych zostało wydane na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy covidowej, który - jak wspomniano wyżej - został uchylony z dniem 28 września 2023 r. Zgodnie z art. 32 ust. 1 związku z art. 1 pkt 15 i 16 oraz art. 40 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r., w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej noweli, sąd rozpoznaje sprawę zgodnie z nową regulacją prawną w zakresie składów orzekających i jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych do rozpoznania sprawy wyznaczono skład trzech sędziów, dalsze jej prowadzenie przejmuje sędzia wyznaczony jako sprawozdawca, przy czym sąd rozpoznaje sprawę w składzie zgodnym z przepisami dotychczasowymi, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej noweli doszło do zamknięcia rozprawy. W niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji zamknął rozprawę w dniu 1 lutego 2024 r. i wydał wyrok w dniu 15 lutego 2024 r., zatem zastosowanie miał art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. i z jego mocy dalsze prowadzenie sprawy przejął sędzia wyznaczony jako sprawozdawca.

Drugie z przedstawionych przez skarżącego pytań nie spełnia wymagań, jakie judykatura Sądu Najwyższego wiąże z przesłanką przedsądu w postaci istotnego zagadnienia prawnego.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Przedstawiony przez skarżącego problem został już wyjaśniony w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przyjmuje się w nim, że rozpoczęcie biegu siedmiodniowego terminu, o którym mowa w art. 265 § 2 k.p. (do wystąpienia z wnioskiem o przywrócenie uchybionego terminu art. 264 § 1 k.p.), następuje w dniu powzięcia przez pracownika informacji o tym, że pracodawca wprowadził go w błąd co do rzeczywistej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., I PKN 415/00, OSNP 2003 nr 7, poz. 168; dnia 29 września 2016 r. - III PK 130/15, LEX nr 3539623; III PK 131/15, LEX nr 2122495; III PK 132/15, LEX nr 3539619; dnia 19 listopada 2003 r., I PK 18/03, LEX nr 532131; z dnia 9 stycznia 2019 r., II PK 246/17, OSNP 2019 nr 7, poz. 85).

Rzecz jednak nie w tym, że Sąd Okręgowy uznał, że konieczność weryfikacji prawdziwości podanej przyczyny wypowiedzenia nie może stanowić podstawy do przywrócenia terminu do wniesienia odwołania od wypowiedzenia (art. 265 § 1 k.p.). Wręcz przeciwnie, stanowisko wynikające z przedstawionego orzecznictwa podzielone zostało przez Sąd Okręgowy. Natomiast przyczyną oddalenia powództwa było niedochowanie terminu z art. 265 § 2 k.p., którego to przepisu *nota bene* nie powołano w podstawach kasacyjnych. Tak więc Sąd Okręgowy nie przywrócił powodowi terminu do wniesienia odwołania dlatego, że spóźnił się on z wnioskiem o jego przywrócenie. Stąd postawione pytanie przedstawia problem nie tylko wyjaśniony już w orzecznictwie Sądu Najwyższego, ale też niewystępujący w niniejszej sprawie (od jego rozstrzygnięcia nie zależy wynik sprawy).

Zagadnienie prawne jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie nie tylko dla ukierunkowania praktyki sądowej, ale też rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2020 r., III PK 12/20, LEX nr 3095788; z dnia 22 października 2020 r., II UK 385/19, LEX nr 3096724; dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 28 sierpnia 2020 r., II CSK 212/20, LEX nr 3057904). Inaczej rzecz ujmując, rozstrzygnięcie istotnego zagadnienia prawnego musi mieć wpływ na wynik sprawy, rzutować na jej rozstrzygnięcie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2020 r., V CSK 618/19, LEX nr 3051789). Zatem istotnym zagadnieniem prawnym jest problem, którego rozwiązanie jest konieczne do wydania w orzeczeniu w

postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2019 r., II CSK 60/19, LEX nr 2745538).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[az]

[a.ł]